
Natuur- en duurzaamheidsvraagstukken zijn complex en worden steeds belangrijker. Lokale centra voor natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE-centra) kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Deze centra hebben vaak een sterk netwerk van lokale partijen. Daarom kunnen ze als lokale speler de samenleving ondersteunen bij duurzaamheidsopgaves waar we voor staan. Bijvoorbeeld bij het verduurzamen van onze steden en dorpen.

NDE-centra blijven in beweging. Welke nieuwe rollen en richtingen voor NDE-centra bieden ontwikkelkansen? Je leest het in dit artikel.

Het NDE-centrum

Een NDE-centrum werkt als lokale organisatie aan educatie rondom natuur, milieu en duurzaamheid. NDE-centra worden vaak gesubsidieerd door hun gemeente en werken onder andere samen met scholen. Ze bieden scholen bijvoorbeeld lespakketten, excursies en gastlessen. Sommige centra richten zich naast educatie ook op participatie bij inwoners, bijvoorbeeld door het beheer van buurttuinen of via een energieloket.

Ontwikkelingen in het NDE-werkveld

Om te blijven ontwikkelen, kunnen NDE-centra nieuwe kennis en vaardigheden opdoen. Ook gaan ze anders en breder samenwerken met lokale partners. In het werkveld zijn verschillende ontwikkelingen te zien; qua inhoud, maar ook wat betreft doelgroep of locatie.

Bijvoorbeeld:

- Van natuur naar duurzame ontwikkeling: veel NDE-centra verbreden de focus van puur natuuronderwijs naar een bredere duurzame ontwikkeling. Thema's als energie, circulariteit en klimaatadaptatie komen erbij.
- Van groene inspirator naar begeleider en transitieondersteuner van scholen: Sommige NDE-centra ontwikkelen zich van aanbieder naar (ook) verbinder en procesbegeleider voor scholen. De

---

ambitie is dan om scholen praktisch te ondersteunen in hun duurzame transitie op alle gebieden; van curriculum tot schoolgebouw en visie.

- Van primair onderwijs naar een leven lang leren: NDE is vaak gericht op basisscholen. De ambitie van veel NDE-centra is om zich te richten op educatie voor alle leeftijden, zodat iedereen kan bijdragen aan duurzaamheid.
- Van (alleen) educatie naar (ook) samenleving (participatie): NDE-centra kunnen hun rol in de gemeenschap vergroten door meer betrokkenheid en participatie van inwoners te stimuleren.

Hoewel deze ontwikkelingen inspiratie kunnen bieden, zijn NDE-centra ook onmisbaar als plek of mogelijkheid om te leren over natuur, te ervaren, ontspannen en beleven. Veel van de hierboven genoemde ontwikkelingen zie je terug bij de Ulebelt in Deventer. Wij spraken Femke Wessel van de Ulebelt over [het NDE-centrum en welke ontwikkelingen](#) bij hen spelen.

Ontwikkeling van de locatie en functies van NDE-centra

Door nauw samen te werken met lokale organisaties, bedrijven, scholen, inwoners en de gemeente, creëren we een levendig netwerk dat de duurzame samenleving ondersteunt. Als NDE-centrum kun je je locatie versterken met nieuwe functies, en de NDE-functie versterken met andere locaties.

Eén locatie met meer functies

NDE-centra kunnen, zeker met een fysieke locatie, meer zijn dan alleen educatieve instellingen. Fysieke locaties van NDE-centra bieden namelijk een groene plek in de wijk die zich ook goed leent voor functies als een buurtvoorziening, zorglocatie, horeca of sport. Of combineer natuur- en duurzaamheidseducatie met kunst en cultuur, zoals [Kunstwerk! in Zevenaar](#).

Natuur- en duurzaamheidseducatie op verschillende locaties

NDE-activiteiten hoeven niet beperkt te blijven tot het fysieke NDE-centrum. Door verschillende locaties te gebruiken maken we duurzaamheid en natuurbeleving toegankelijker voor iedereen. Op themalocaties bij parken, stadsboerderijen en lokale bedrijven kun je unieke educatieve activiteiten organiseren. Bijvoorbeeld leren over circulariteit bij een gemeentewerf of leren over biodiversiteit in een

natuurgebied. Zo zorgen we voor een duurzame, mooie en aantrekkelijke leefomgeving die ook nog meerwaarde heeft voor welzijn en economie.

Wil je meer weten over NDE-centra? Bekijk dan de [kaart met alle NDE-centra](#) in Nederland of neem een kijkje op de [website van Vereniging GDO](#), het netwerk van ruim 140 NDE-centra en gemeenten